

## فهرست

تصنیفات و تألیفات مولینا آخوند محمد باقر مجلسی

نورالله مرقدہ (۱)

### بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله اجمعين، اما بعد . چنين گوید مجرم خاکسار محمد حسين بن محمد صالح الحسيني غفر الله عن جرائمهما که اين رساله ايست در بيان عدد تصنیفات و تألیفات جناب غفران مآب خاتم المجتهدين آية الله في العالمين شيخ الاسلام وملاذ المسلمين جدي التحرير العلامة مولانا محمد باقر مجلسی رفع الله درجته في دار المقامه، وعدد ابيات آن وتوزيع آن براي ام عمر و سن تکليف، مرتب بر دو فصل وخاتمه، وبالله التوفيق وبه الاستعانه .

### فصل اول

در بيان تصانیف عربی، وآن ده عدد است:

اول - کتاب بحار الانوار، وسبب تألیف این کتاب آن بود که بعد از واقعه هایله کربلاي معلی خلفای بنی امیه عليهم اللعنة والعذاب بسیار قوی بودند و تقيه بسیار شدید بود و اکثر شیعیان باین جهت کمتر بخدمت ائمه عليهم السلام میرسیدند و احادیث فرا نمیگرفتند تا زمان حضرت محمد باقر و امام جعفر صادق عليهم السلام که ملاعین بنی امیه مشغول شدند و هنوز خلفای بنی عباس استقلال تمام بهم نرسانیده بودند و فقیه بسیار کم بود و شیعیان و سوالیان بسیار بخدمت آن دو و بزرگوار میرسیدند و احادیث

۱- این رساله باهتمام آقای محمد شیروانی از فیلم شماره ۱۶۳۰ کتابخانه مرکزی دانشگاه، که از مجموعه شماره ۳۶۴ کتابخانه آقای دکتر علی اصغر مهدوی برداشته شده، استنساخ و برای درج در مجله تهیه شده است .

فرامیگرفتند و چهارصد کتاب حدیث نوشته شد که مشهور بچهارصد اصل است و در اعصار بعد بجهت عدم اعتنای مردم و رغبت ایشان بعلوم حکمی و اقوال فلاسفه بسیاری از چهارصد اصل تلف شده بود. لهذا آخوند مرحوم سعی بلیغ در ضبط احادیث نمود تا آنکه دو بیست و کسری از آن جمله را بهم رسانید و از راه آنکه مبدا باز بطریق سابق تلف شود مجموع را در این کتاب جمع نمودند و مشکلات احادیث را همگی توضیح نمودند و این کتاب مشتملست بر بیست و پنج مجلد و از آن جمله شانزده مجلد آن باتمام رسیده :

- اول جلد عقل و علم و آن دوازده هزار بیت است .
- دوم جلد توحید و آن شانزده هزار بیت است .
- سوم جلد عدل و معاد و آن سی هزار بیت است .
- چهارم جلد احتجاجات و آن شانزده هزار بیت است .
- پنجم تاریخ احوال حضرت آدم تا پیغمبر ، صلوات الله علیه ، و آن چهل هزار بیت است .
- ششم تاریخ احوال پیغمبر ، و آن شصت و هفت هزار بیت است .
- هفتم جلد امامت و آن سی و یک هزار بیت است .
- هشتم فتن و محن یعنی فتنه ها و محنتها که بعد از رحلت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام و شیعیان ایشان واقع شده و آن شصت و یک هزار بیت است .
- نهم - احوال حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه و آن پنجاه و پنج هزار بیت است .
- دهم - احوال حضرت فاطمه و حسین صلوات الله علیهم و آن بیست و سه هزار بیت است .
- یازدهم - احوال حضرت امام زین العابدین و امام محمد باقر و امام جعفر صادق و امام موسی کاظم علیهم السلام و آن هیجده هزار بیت است .

دوازدهم - احوال حضرت امام رضا و امام محمد تقی و امام علی نقی و امام حسن عسکری صلوات الله علیهم و آن دوازده هزار بیت است.

سیزدهم - احوال حضرت صاحب الامر صلوات الله علیه و آن بیست و یک هزار بیت است.

چهاردهم - جلد سماء و عالم و آن هشتاد هزار بیت است.

پانزدهم - جلد طهارت و صلوة و این موافق ترتیب کتاب جلد هیجدهم است و دو جلد در میان نوشته نشده است، یک صد و یک هزار و پانصد بیت است.

شانزدهم - زیارت ائمه علیهم السلام و این مجلد بیست و دوم کتاب است و چند جلد در میان و بعد نوشته نشده است و دوازده هزار بیت است.

دوم - کتاب سرآة العقول فی شرح اخبار الرسول و آن کتاب شرح کافی است و قدری از آن ناتمام است، زیرا که از اصول نصف کتاب صلوة و تمام کتاب زکوة و خمس مانده است و این کتاب تخمیناً صد هزار بیت است.

سوم - کتاب ملاذ الاخبار فی شرح تهذیب است و آن نیز ناتمام است زیرا که تا کتاب صوم نوشته شده است و این پنجاه هزار بیت است.

چهارم - کتاب شرح اربعین است و آن شرح چهل حدیث متفرق است و دوازده هزار و پانصد بیت است.

پنجم - فواید الطریقة فی شرح الصحيفة الشریفة و آن نیز ناتمام است زیرا که تا دعای چهارم نوشته شده است و این حقیر بنا بروصیت آن مرحوم شروع در اتمام آن نموده ام و آن پنجهزار بیت است.

ششم - رساله رجال است و آن هزار بیت است.

هفتم - رساله اعتقادات است و آن را در یک شب تألیف نموده و آن هفتصد و پنجاه بیت است.

هشتم - رساله اوزان است و آن اول کتابیست که تألیف نموده است و آن دویست و بیست بیت است.

نهم - رساله شکایات نماز است و آن هفتصد و پنجاه بیت است .  
 دهم - جواب مسائل متفرقه که بمسائل هندیّه معروفست و آن مسأله‌ای چند است که مرحوم مغفور عبدالله برادر او از هند فرستاده و از او سؤال نموده و آن یکصد و پنجاه بیت است و حواشی متفرقه بر چهار کتاب حدیث و غیر اینها تخمیناً صد هزار بیت است .

## فصل دوم

(در بیان کتابهای فارسی و آن چهل و نه جلد است)

اول - عین الحیوة که مشتمل است بر نصایح و مواعظی که رسول خدا به ابی ذر رضی الله عنه فرموده بتقریبات مواعظ و قصص مشتمله بر ترك دنیا مانند قصه بلوهر و بوذاسف و غیر آن که در آن کتاب مذکور است و آن بیست و یک هزار بیت است .  
 دوم - مشکوة الانوار و آن مختصریست از کتاب عین الحیوة و آن سه هزار بیت است .

سوم - حلیة المتقین و آن مشتملست بر اعمال و افعال چند که اکثر اوقات ضرور میشود مثل ناخن گرفتن و شارب گرفتن و حمام رفتن و سر تراشیدن و سفر کردن و آداب عروسی و زفاف و عقیقه و غیر آن، و آن دوازده هزار بیت است .

چهارم - حیوة القلوب و آنچه نوشته شده از این سه جلد است: جلد اول تاریخ احوال حضرت آدم تا حضرت رسول صلی الله علیه و آله است و احوال بعضی از پادشاهان سلف که معاصر انبیاء علیهم السلام بوده‌اند و آن بیست و شش هزار بیت است ، جلد دوم احوال حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و آن سی و شش هزار بیت است ، جلد سوم در بیان نبوت و امامت و فواید فرستادن پیغمبر و امام و این جلد ناتمام است و قدر قلیلی از آن نوشته شده است و آن سه هزار بیت است .

پنجم - تحفة الزائر و آن مشتملست بر زیارت ائمه علیهم السلام و آن سیزده هزار و پانصد بیت است .

ششم - جلاء العیون و آن مشتملست بر تاریخ ولادت و کیفیت شهادت ائمه

معصومین علیهم السلام و معجزات ایشان و قدری از احوال ایشان و آن بیست و دو هزار بیت است .

**هفتم** - زاد المعاد و آن مشتملست بر اعمال ماه و سال و آن پانزده هزار بیت است .

**هشتم** - مقياس المصايح و آن مشتملست بر تعقیبات نمازهای شبانه روزی و آن پنجاه هزار بیت است .

**نهم** - ربیع الاسایع که مشتمل است بر اعمال هفته و آن سه هزار بیت است .

**دهم** - رساله دیات و آن مشتمل است بر آنکه هر زخمی که کسی بدیگری زند یا او را بقتل رساند چه قدر باید دیت بدهد و آن سه هزار بیت است .

**یازدهم** - صراط النجاة و آن مشتمل است بر اوقات نوافل شبانه روزی و آن یکصد و پنجاه بیت است .

**دوازدهم** - رساله شکایات نماز و آن هفتصد و پنجاه بیت است .

**سیزدهم** - رساله رجعت و آن مشتملست بر ذکر کیفیت برگزیدن ائمه علیهم-

السلام و شیعیان ایشان در آخر الزمان و آن دوازده هزار بیت است .

**چهاردهم** - ترجمه رساله مالک اشتر که مشتملست بر ذکر نامه‌ای که

حضرت امیر المؤمنین علیه السلام به مالک اشتر نوشت و در آنجا مذکور است که حاکم چگونه باید بر عیت سلوک کند و آن هزار بیت است .

**پانزدهم** - رساله اختیارات گهوان مشتملست بر آنکه هر کاری را آدمی در چه

روز از روزهای ماه که اختیار کند خوبست و آن پانصد بیت است .

**شانزدهم** - رساله بهشت و دوزخ و آن هفتصد بیت است .

**هیفدهم** - رساله جنائز که مشتمل است بر ذکر تکفین اموات و کیفیت دفن

و نماز ایشان و آن هفتصد بیت است .

**هجدهم** - رساله کبیره اعمال حج و عمره و آن هزار بیت است .

**نوزدهم** - رساله صغیره حج است و آن مختصریست از رساله سابق و آن هفتصد

بیت است .

- بیستم - مفتاح الغیب که مشتملست بر ذکر اقسام استخاره و آن یکهزار و پانصد بیت است .
- بیست و یکم - رساله زکوة که در چه چیز زکوة واجبست و در چه چیز سنت و آن پنجاه بیت است .
- بیست و دوم - رساله مال نواصب که چه نحو باید نمود و آن پنجاه بیت است .
- بیست و سوم - رساله کفاره است که در کجا کفاره باید داد و آن صد بیت است .
- بیست و چهارم - رساله آداب تیر انداختن و آن پنجاه بیت است .
- بیست و پنجم - رساله نماز شب و آن نیز پنجاه بیت است .
- بیست و ششم - رساله آداب نماز و آن یکهزار بیت است .
- بیست و هفتم - رساله تحقیق آیه کریمه والسابقون السابقون أولئک المقربون فی جنات نعیم و آن پنجاه بیت است .
- بیست و هشتم - رساله فرق میان صفات ذاتی و صفات فعلی حق سبحانه و تعالی و آن دویست بیت است .
- بیست و نهم - رساله تعقیب مختصر نمازهای شبانه روزی و آن صد بیت است .
- سی ام - رساله تحقیق مردن و آن صد بیت است .
- سی و یکم - رساله جبر و تفویض که مشتملست بر آنکه حق تعالی را در افعال بندگان دخلی هست یا نه و آن نیز صد بیت است .
- سی و دوم - رساله نکاح و آن پنجاه بیت است .
- سی و سوم - ترجمه رساله فرحة الغری که مشتملست بر معجزات و امور غریبه که از مرقد مطهر حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه بظهور رسیده و آن چهار هزار بیت است .
- سی و چهارم - ترجمه توحید مفضل ، و آن مشتملست بر حدیث طولانی که مفضل از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در باب یگانگی حق تعالی و علم و

- حکمت او روایت کرده و آن دوهزار و هشتصد بیت است .
- سی و پنجم** - ترجمه توحید حضرت امام رضا علیه السلام و آن مانند توحید مفضلست و هفتصد بیت است .
- سی و ششم** - ترجمه زیارت جامعه و آن دویست بیت است .
- سی و هفتم** - ترجمه دعای کمیل و آن نیرزدویست بیت است .
- سی و هشتم** - ترجمه دعای مباحله و آن یکصد و پنجاه بیت است .
- سی و نهم** - ترجمه دعای سمات و آن دویست بیت است .
- چهل** - ترجمه جوشن صغیر و آن صدبیت است .
- چهل و یکم** - ترجمه بیت عبدالله بن جناب است و آن دویست بیت است .
- چهل و دوم** - ترجمه حدیث جابر بن ابی ضحاک و آن در اعمال و آدابی است که از حضرت امام رضا علیه السلام منقولست و آن سیصد بیت است .
- چهل و سوم** - ترجمه قصیده دعبل خزاعی است که در مدح حضرت رضا علیه السلام گفته است و آن نهصد بیت است .
- چهل و چهارم** - ترجمه حدیث سته اشیاء و آن شتملست بر ذکرشش چیزیکه بندگان را در آن دخلی نیست و آن صد بیت است .
- چهل و پنجم** - انشائی است که در وقت مراجعت پنجم اشرف و بکربلای معلی در باب اشتیاق بدان دو مکان شریف انشاء نموده است و آن سیصد بیت است .
- چهل و ششم** - سناجاة و آن صدبیت است .
- چهل و هفتم** - صواعق الیهود که شتملست بر ذکر چگونگی جزیه یهودان و حرمت آن و آن سیصد و پنجاه بیت است .
- چهل و هشتم** - جواب سؤالهای متفرقه و آن شتملست بر جواب ازسؤالهایی که مردم از او نموده اند و جواب مسأله ای چند که بسیار ضرور میشود در آنجامد کوراست و آن پنجهزار بیت است .

**چهل ونهم - حق الیقین وآن مشتملست بر اصول دین وآن بیست ویکهزار بیت است و آخر تصنیفات آن مرحوم مغفور است اسکنه الله بحبوبة الجنان .**

### خاتمه

بدانکه عدد ابیات جمیع آنچه از عربی و فارسی آن مرحوم مغفور تألیف نموده یکهزار و چهارصد و دوهزار و هفتصد بیت میشود، هر گاه بر مجموع سن آن مرحوم که هفتاد و سه سال بی زیاده و کم است قسمت شود سالی نوزده هزار و دو بیست و پانزده بیت و یازده حرف میشود، و ماهی یکهزار و ششصد و یک بیت و سیزده حرف و چهار دانگ حرف میشود، و روزی پنجاه و سه بیت و هفده حرف و نصف حرف میشود. و اگر بر سن تکلیف که پنجاه و هشت سال است قسمت شود سالی بیست و چهار هزار و یکصد و هفتاد و هفت بیت و سی حرف میشود، و ماهی دوهزار و چهارده بیت و چهل حرف میشود، و روزی شصت و هفت بیت و هشت حرف میشود. والله اعلم .

قد تم استنساخ هذا الفهرس بیداضعف اقل الطلاب  
 علی بن احمد الرشتی فی دار العبادة یزد حامدا مصلیاً  
 فی سنة احدى وسبعین و سأتین بعد الالف من الهجرة  
 النبویة علی هاجرها آلاف تحية، ۱۲۷۱ .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
 پرتال جامع علوم انسانی